

Adventspreek ds. G. R. Rinsma

Thema: alle stekels overeind?

Zondag 12 december Advent III

Profetenlezing: Micha 6:1-8

Mattheüs: 11:2-10

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

Ooit ben ik eens per ongeluk over een stekelvarkentje gereden. Nee, niet met de auto. Met de fiets. Het stekelvarkentje rolde zich echter op tijd op en even later stond ik met een lekke band. Daar moest ik aan denken, toen ik een verhaal las over een egeltje. Dat egeltje had zoveel stekels, dat niemand zijn vriend wou zijn. Hij ging daarom op zoek naar een vriend. De giraffe verstopte zich, de schildpad kroop in zijn schild, zelfs de uil wilde niets meer met hem te maken hebben. Het egeltje was heel verdrietig en ging terug naar zijn hol. Het werd een heel droge zomer. De olifant kreeg het benauwd van de hitte, want er was geen water meer om zich mee te douchen. Een vogel ging naar de egel en zei: "Hier moeten we iets aan doen. We hebben water nodig." Toen kreeg het egeltje een goed idee. Met vallen en opstaan klom hij naar de top van de hoogste berg. Daar stak hij al zijn stekels in de lucht, zodat ze gaten in de wolk maakten. En uit die gaten vielen grote regendruppels. Wat waren de dieren blij. Toch wel handig, als je stekels hebt. En zo kwam het dat ons egeltje heel veel vrienden kreeg.

Weet u, soms voel ik me als predikant ook wel eens als een stekelvarken. Of word je gedwongen stekelig te zijn zoals vanmorgen door de tekst van Micha. Dat roept bij mij een spanning op. Liever zou ik willen preken over bijvoorbeeld dat woord van Jezus: Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u rust geven. (Matth. 11:28) De behoefte om die boodschap te horen is groot. Het verlangen naar woorden, die ons rust en zekerheid geven, naar troostende en bemoedigende woorden is groot. Juist in deze tijd, als de dagen kort zijn en sombere gedachten ons gemakkelijk kunnen overvallen. Ik weet dat die behoefte bestaat en ik vind het in veel gevallen ook gerechtvaardigd. Je zou met je preek een pleister op vele wonden willen zijn.¹

Maar advent is niet een tijd van zoete broodjes. Het wil oproepen tot inkeer en omkeer. En daarom horen we uitgerekend nu kritische woorden.

Wat hebben jullie gedaan?

Het leven is kil en guur geworden.

Mensen worden in de kou gezet.

Kinderen moeten werken voor een hongerloontje.

Vrede is ver te zoeken.

Denk je dat het helpt om vlug te gaan bidden

¹ Maar soms ook heb ik moeite met die behoefte. Met name op kerstavond, als deze en de ander kerken vol zitten met mensen, die je anders nooit ziet. Ik vind het fijn dat ze komen, dat wel, maar als men alleen maar een boodschap wil horen van het vertederende kindje in de kribbe, als men alleen op een vaag soort kerstgevoel aangesproken wil worden en anders niet, dan heb ik daar moeite mee. dat de bijbel zelf een stekelige boodschap heeft. En ook vanmorgen kan ik er niet om heen.

*om braaf iedere week naar de kerk te gaan
om mooie liedjes te zingen voor God?
Je weet wel wat God vraagt... Zorgen voor elkaar
Wat klein is beschermen, zoeken naar wat goed is. Dat is wat God wil.*

Want zowel Micha, als ook Johannes de Doper in het Nieuwe Testament zijn wat je nu zou noemen twee dissidenten in hun eigen volk. Vergelijkbaar met de Chinese mensenrechten-activist Liu Xiaobo, aan wie op 10 december de Nobelprijs voor de Vrede is toegekend.² Twee dissidenten, die met hun tegendraadse boodschap in de bijbel zijn opgenomen, twee dissidenten ook, waarmee het niet zo goed afloopt. Althans Johannes belandt kort daarna in de kerker van koning Herodes en van Micha vermoeden sommigen, dat hij zich heeft moeten verantwoorden voor een soort rechtbank en dat hij daar de felle aanklacht tegen de leidlieden tijdens zijn verdediging heeft gehouden.

En toen vroeg ik me af: dissidenten, vind je die ook (nog) in de kerk? Ik bedoel: onze geschiedenis is er vol van. Deze kerk is ontstaan door dissidenten, toen nog ketters genoemd. Hier op het bord in de consistorie kunt u lezen hoe het met ze afgelopen is. Maar nu anno 2010, waar zijn er dissidenten binnen de kerk? Of zijn velen van hen de weg gegaan, die één van de grootste dissidenten uit de vorige eeuw is gegaan?³

Misschien is dat het verschil met de profeten toen en wij nu: Als het ons niet aanstaat, dan kunnen we de kerk de rug toekeren, een ander kerkgenootschap kiezen, maar de profeten hadden die keuze niet. Ze horen tot hetzelfde volk, dat ze kritiseren. Ze zijn er een onderdeel van. Zoals wij, of we dat nou leuk vinden of niet, nederlander zijn. Zoals wij, of we dat

² Rotterdam, 10 dec. De uitreiking van de Nobelprijs voor de Vrede vandaag aan de Chinese dissident Liu Xiaobo zal door de 'meeste landen' niet worden bijgewoond. Dat althans melden [Chinese staatsmedia](#). Het Noorse Nobelprijsc comité komt op achttien afzeggende landen op een totaal van ruim zestig genodigden. Exclusief China zelf.

De groep afzeggers bestaat vooral uit directe buurlanden en andere economische partners van China. De [BBC inventariseerde](#) per land de redenen voor afzegging.

Zeker "honderd landen" betuigen steun voor het Chinese standpunt dat het Nobelcomité een "verkeerde beslissing" heeft genomen en dat Liu Xiaobo "een crimineel" is, zo citeert de *China Daily* een woordvoerder van Buitenlandse Zaken.

Taiwan feliciteert Xiaobo

De Taiwanese president Ma Ying-jeou heeft vandaag Liu Xiaobo gefeliciteerd en China opgeroepen de Nobelprijswinnaar vrij te laten. Het beleid van de president is doorgaans juist gericht op verbetering van de betrekkingen tussen de eilandstaat en China, dat Taiwan altijd als 'opstandige provincie' heeft beschouwd. China is Taiwans belangrijkste handelspartner en investeringsgebied.

Servië, het enige land in Europa dat af had gezegd, stuurt nu toch een vertegenwoordiger. Eerder had de Servische minister van buitenlandse zaken Vuk Jeremic verklaard dat Servië de mensenrechten belangrijk vindt, maar dat in dit geval het belang van goede contacten met China zwaarder weegt.

Weinig Chinezen op de hoogte

NRC-correspondent Oscar Garschagen zegt dat weinig Chinezen weten dat vandaag voor het eerst een landgenoot de Nobelprijs wint.

Volgens Liu Suli, een sympathisant van Xiaobo, zijn er niet meer dan 100.000 van de 1,3 miljard Chinezen die weten wat er vandaag in Oslo gebeurt. "De meeste Nederlanders zijn beter op de hoogte dan ongeveer een vijfde van de mensheid," zegt hij. "De informatiekloof in de wereld wordt alleen maar groter."

Liu Xiaobo kan zelf niet aanwezig zijn bij de uitreiking. Hij zit een celstraf van elf jaar uit wegens het 'ondermijnen van de staat'. Hij vroeg in oktober zijn vrouw de prijs in ontvangst te nemen, maar zij werd onder huisarrest geplaatst. Op de lege stoel van Xiaobo zal een beeltenis van hem worden geplaatst. De uitreiking is vanaf 13.00 uur [hier live](#) te volgen.

³ In zijn afscheidspraak sprak hij: 'wil de kerk invloed hebben, zij moet zelve voorgaan in het goede, zij moet leidsvrouw wezen; wil zij eerbied in boezemen, zij moet zelve hoog staan en ontzag afdwingen door de goede werken, die van haar uitgaan. En zolang er ongelukkigen zijn, verstoken van onderwijs, zolang er behoeftigen zijn, die niet zozeer om een aalmoes vragen, dan wel om arbeid, opdat zij voor zich en de hunnen het nodigeste levensonderhoud vinden, zolang is het arbeidsveld ruim, waarop wij geroepen zijn te werken. Ziet slechts om u heen, in de stad uwer inwoning, waar naast zoveel weelde en rijkdom, armoede en ellende zijn waar te nemen, waar naast de tempel van wetenschap en kunst zovelen opgroeien in volslagen armoede. [...] Of is rust het hoogste geluk voor de kerk en moet die rust gekocht worden tegen de prijs van een onzalig nietsdoen?' (afsheidspraak Domela Nieuwenhuis, memoires, pg. 141)

nou leuk vinden of niet, met ons land deel uit maken van Europa, van het rijke Westen, van het noordelijk halfrond.

Profeten zitten met huid en haar vast aan het volk, waar ze toe behoren, maar anders dan de meesten laten ze zich geen zand in de ogen strooien, anders dan de meesten laten ze hun oren niet naar de ... hangen, anders dan de meesten waaien ze niet met alle winden mee. Nee, profeten hebben oren en ogen open en verheffen hun stem. Ze zijn de stem van het geweten. En hun kritiek geldt niet alleen de godsdienst, maar heel de samenleving. Scheiding van kerk en staat kende men niet In de oudheid ging dat vloeiend in elkaar over.. Godsdienst was geen privé business, maar van nationaal belang.

Dit zegt de HEER over de profeten die mijn volk misleiden, die over vrede praten zolang ze maar iets te eten krijgen en die iedereen die hen niet op hun wenken bedient de oorlog verklaren: Voor jullie zal het een nacht zijn zonder visioenen, donker en zonder voorspellingen. Voor die profeten zal de zon ondergaan en zal de dag veranderen in duisternis. De zieners zullen beschaamd staan en de waarzeggers worden te schande gemaakt: ze zullen hun mond gesloten houden, want God geeft geen antwoord.

Ik daarentegen ben vervuld van kracht, ik heb de geest van de HEER, ik ben rechtvaardig en ik heb de moed om aan Jakob zijn wandaden bekend te maken, en aan Israël zijn zonde. Hoor toch wat volgt, leiders van het volk van Jakob en heersers van het volk van Israël, jullie die de gerechtigheid verafschuwen en al wat recht is krom maken, die Sion bouwen op bloed en Jeruzalem op onrecht. De leiders spreken er recht in ruil voor geschenken, de priesters geven onderricht tegen betaling, de profeten voorspellen voor geld, terwijl ze zich op de HEER beroepen en zeggen: 'De HEER is toch in ons midden? Ons kan geen kwaad overkomen.' Daarom, door jullie toedoen, zal de Sion als een akker worden omgeploegd, zal Jeruzalem een ruïne worden en de tempelberg een overwoekerde heuvel.⁴

Zulke taal vonden ze toen niet leuk, zulke taal vond Herodes ook niet leuk, en daarom liet hij Johannes de doper gevangen zetten. Zulke taal vinden ze anno 2010 in China niet echt leuk en daarom mag Xiabo zijn Nobelprijs niet in ontvangst nemen, trouwens ook in Israël wordt zulke taal niet echt op prijs gesteld. Nigeria, denk ik ook niet, nu aan het licht is gekomen dat er door de Koninklijke Shell er tot de hoogste regionen is geïnfiltrerd. En in Nederland zal de katholieke kerk dit ook met gemengde gevoelens beluisteren, nu journalisten van het NRC zoveel schandalen aan het licht hebben gebracht.

De bijbel kent geen Nobelprijzen, ook geen journalistieke, maar de bijbel – de samenstellers – hebben Micha, zijn moed, op vergelijkbare manier geëerd door zijn profetie op te nemen in de Tenach, in ons Oude Testament.⁵ Ze hebben in zijn profetie de stem van God herkend.

⁴ **Micah 3:5-12**

⁵ Zo ziet ook Micha met afgrijzen aan hoe het volk afglijdt van haar oorspronkelijke roeping. Met walging ziet Micha hoe zijn volksgenoten omgaan met de armen, minder bedeeden. Met een verontwaardiging ziet hij hoe de leiders het recht naar hun hand zetten en hoe de hofprofeten hun broodheren naar de mond praten. Verontwaardiging en schaamte om tot dit volk te moeten behoren, dat z'n roeping zo verkwaanselt, dat met het volk handelt als slachtvee.⁵ Doner in kamerdebat over.... er wordt van mij zoveel visie gevraagd, dat men mij binnenkort tot de **kleine profeten** zal rekenen ...

De God, die hen had bevrijd uit Egypte. Die hen nu bij monde van Micha aanklaagt. Omdat ze de vrijheid verkwanseld hebben, de samenleving laten verloederen, onrecht hebben toegedekt, misstanden hebben verzwegen, misbruik hebben laten voortduren en gevoelig bleken voor gunsten ,zich toegankelijk getoond hadden voor onoorbare verlangens en aanbiedingen".

Anno 2010 leven we in een omgekeerde tijd. Een tijd van ongekende openheid. Door internet ligt alles in een mum van tijd op straat. Wikileaks maakt geheime documenten openbaar, journalisten pluizen dossiers na en houden c.v's tegen het licht en brengen de leugens aan het licht. Waren er wel of geen massavernietigingswapens in Irak? Was er wel of niet sprake van excessief geweld tegen Palestijnen? Is er wel of niet sprake van een temepertuursprong, van opwarming van de aarde? Was er wel of niet sprake van smeergeld? Was er wel of niet sprake van corruptie? Van sexueel misbruik? Was Lucie de B. wel of niet schuldig, Ina Post wel of niet terecht veroordeeld?

Al die informatie maakt het niet gemakkelijker. Wie of wat moeten we geloven in deze tijd? Zoals ook Johannes vraagt, als hij hoort over de werken van de Christus. ben jij de komende of moeten we een ander verwachten? Het antwoord van Jezus is: vertel Johannes wat je hoort en ziet en laat hem zelf zijn conclusie trekken. Maar die conclusie is niet vrijblijvend, maar vraagt van hem vervolgens een keuze. Waarop Jezus al op anticipeert; zalig is hij die niet struikelt over mij! Gelukkig ben je, als je je hekel over mij kunt overwinnen.⁶

En geldt dat niet net zo voor ons? De vraag wie of wat we willen geloven kan niet zonder konsekwentie blijven: we of niet protest aantekenen, wel of niet onze stem laten horen. Wel of niet ons aansluiten?

Zoals Micha antwoordt, als mensen hem vragen hoe ze met God weer in het reine kunnen komen. Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niets anders

het ergste daarbij is dat het wordt goedgepraat: door profeten, die zich laten omkopen; zoals in de vorige eeuw mensen de voorzienigheid er bij haalden om te verklaren waarom armoede nooit zou verdwijnen en dat men de armen altijd bij zich zou hebben en waarom men er niets aan hoefde te doen. Tegenwoordig heet dat dat vanaf de kansel geen politieke boodschap gebracht mag worden.⁵

'Maar ik daarentegen,' zo zegt Micha, 'ben vervuld met kracht vanuit de Geest van de Heer met zin voor recht en moed om Jakob zijn overtreding aan te zeggen en Israël zijn zonde.' De namen Jakob en Israël geven al aan dat Micha zich niet op een enkeling richt, maar op de samenleving in zijn geheel. En daarom ook dat de overtreding en de zonde van Jakob en Israël niet in de persoonlijke sfeer gezocht moeten worden, zoals de kerk vroeger zo veelvuldig heeft gedaan, maar in de samenleving in zijn geheel. En nu gaan de stekels misschien wel helemaal overeind, want zonde is een beladen en veel misbruikt woord - nog steeds. Maar bedoeld met zonde wordt dat het volk van de goede weg afgeraakt is, doordat het bewust de richtingaanwijzers genegeerd heeft. Het is willens en wetens een straat ingeslagen, waarvoor zo'n blauw bord staat met in het midden een witte staaf en een rood dakje erop. De zonde van Israël en de overtreding van Jakob is dat ze zich tegen de geboden van God richten en daardoor hun bestemming mis zullen lopen. En dan bedoelt Micha niet de cultische geboden, want dat zit wel goed. De tempel wordt goed bezocht en priesters doen hun plicht en brengen de verplichte offers. Maar de sociale geboden van de thora, die een ieder een recht en mogelijkheid van bestaan willen bieden in het beloofde land, die worden massaal overtreden. De sociale wetgeving van de thora wordt tot een aanfluiting gemaakt. En dan hebben de boosdoeners, de wetsverkrachters, de uitbuiters en uitzuigers ook nog het lef om tot Israël's God te bidden. Zij, die het bloed aan hun handen hebben kleven, hebben het lef om tot God te roepen.

Er zal alleen geen antwoord komen. God zal zich niet laten zien. Hij zal zijn gezicht verbergen. Dat is het tegenovergestelde van: de Here doe zijn aangezicht over u lichten. M.a.w. De hufters van Israël's lopen de zegen van de Heer mis en roepen het oordeel over zich af. Geen offers zullen baten: Jeruzalem zal als een akker omgeploegd worden en de tempel verwoest en het zal donker worden. En als de tegenstanders van Micha dan antwoorden: 'Is de Here niet in ons midden? Ons zal geen kwaad overkomen!'

⁶ Zie Paul Verhoeven, Jezus van Nazareth, over de relatie tussen Johannes de Doper en Jezus.

dan recht te doen, trouw te betrachten en met een zuiver hart ⁷ de weg te gaan van je God. Ik denk nog wel eens terug aan het stekelvarkentje, dat zich voor mijn fiets oprolde en me daarna een lekke voorband bezorgde. Wat een geluk dat ik niet in een auto reed. Nu liep het na de aanrijding geschrokken weg. En ik moest - of ik wilde of niet - van de fiets afstappen. Maar wilde het misschien niet veel meer zeggen dat ik moest omkeren, omdat ik op de verkeerde weg was? Amen.

⁷ [nc: hif.: inf. [; nEc . h ; : **live cautiously, carefully** [Mi 6](#). † (pg 308)
Micha 6-6-8 Matt 11 2-11 10 website